

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Дырэктар Інстытута журналістыкі

(подпіс) С. В. Дубовік
(І.ІпБ.Прозвішча)

(дата зацвярджэння)

Рэгістрацыйны № УД-_____/р.

ЛІТАРАТУРНАЕ РЭДАГАВАННЕ

(назва дысцыпліны)

Вучэбная праграма для спецыяльнасці:

1-23 01 08

Журналістыка (па напрамках)

1-23 01 09

Журналістыка міжнародная

Факультэт журналістыкі
(назва факультэта)

Кафедра стылістыкі і літаратурнага рэдагавання
(назва кафедры)

Курс (курсы): **III**

Экзамен: **6**
(семестр)

Семестр (семестры): **5, 6**

Залік: **—**
(семестр)

Лекцыі: **16**
(колькасць гадзін)

Курсавы праект (праца): **—**
(семестр)

Практычныя (семінарскія)
заняткі: **38**
(колькасць гадзін)

Лабараторныя
Заняткі: **—**
(колькасць гадзін)

КСР: **6**
(колькасць гадзін)

Усяго аўдыторных гадзін па дысцыпліне:
60

(колькасць гадзін)

Усяго гадзін
па дысцыпліне **128**
(колькасць гадзін)

Форма атрымання вышэйшай
адукацыі:
Дзённая

Складлі: дацэнт **П. П. Жаўняровіч**, канд. філал. навук, дацэнт; **С. В. Зелянко**, ст. выкладчык
(І. ІпБ. Прозвішча, ступень, званне)

2012 г.

Вучэбная праграма складзена на падставе Тыпавой вучэбнай праграмы для вышэйшых навучальных устаноў па спецыяльнасцях: 1-23 01 08 “Журналістыка” (па напрамках); 1-23 01 09 “Журналістыка міжнародная”, зацверджана 20.04.2009, рэг. № 6-124/тып.

(назва тыпавой вучэбнай праграмы (вучэбнай праграмы (гл. раздзелы 5-7 Парадку)), дата зацвярджэння, рэгістрацыйны нумар)

Разгледжана і рэкамендавана да зацвярджэння на пасяджэнні кафедры
стылістыкі і літаратурнага рэдагавання
(назва кафедры)

(дата, нумар пратакола)

Загадчык кафедры

(подпіс) **В. І. Іўчанкаў**
(І.ІпБ.Прозвішча)

Адобрана і рэкамендавана да зацвярджэння вучэбна-метадычнай (метадычнай) камісіяй
факультэта журналістыкі

(дата, нумар пратакола)

Старшыня

(подпіс) **В. М. Самусевіч**
(І.ІпБ.Прозвішча)

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

“Літаратурнае рэдагаванне” – традыцыйная вучэбная дысцыпліна ў сістэме падрыхтоўкі журналісцкіх кадраў на факультэтах (аддзяленнях) журналістыкі (рэдагаванне ад лац. *redactus* – даведзены да ладу). Задача дысцыпліны – выпрацаваць прафесійныя навыкі рэдактарскага аналізу, ацэнкі і праўкі аўтарскага рукапіснага твора з мэтай удасканалення яго зместу і літаратурнай формы; навучыць журналіста скрозь прызму рэдактарскай ацэнкі крытычна ўспрымаць свае матэрыялы – у гэтым і заключаецца сувязь тэорыі і практыкі рэдагавання з журналісцкім майстэрствам. У нашай выдавецкай рэчаіснасці дагэтуль большасць літаратурных рэдактараў набываюць прафесійныя ўменні ў працэсе працяглай практыкі, без дастатковага ўсведамлення тэарэтычных асноў рэдагавання, яго інфармацыйнай і камунікатыўнай сутнасці. Тыпавая вучэбная праграма дысцыпліны “Літаратурнае рэдагаванне” скіравана на дакладнае, глыбокае асэнсаванне метадалогіі рэдактарскага працэсу, на спасціжэнне яго заканамернасцяў, вызначэнне катэгорый і паняццяў, на ўсведамленне камунікатыўнай ролі рэдагавання ў забеспячэнні грамадства вартым інфармацыйным прадуктам. Інфармацыйна-камунікатыўная сутнасць рэдактарскай дзейнасці і ёсць канцэптуальная аснова сучаснага рэдагавання.

“Літаратурнае рэдагаванне” трактуецца сёння як прыкладная па характары, практычная па мэце і комплексная па складзе філалагічная дысцыпліна. У аснову яе зместу пакладзены тэкст як прадукт маўленча-мысленчай дзейнасці, як носьбіт галоўнай інфармацыі літаратурнага твора. Ключавыя тэмы тыпавой вучэбнай праграмы – “Тэкст як прадмет творчай працы рэдактара”, “Методыка рэдактарскага аналізу і ацэнкі аўтарскага твора”, “Лагічныя асновы рэдагавання тэксту”, “Работа рэдактара над фактычным матэрыялам”, “Віды тэкстаў і асаблівасці іх рэдагавання”, “Методыка моўна-стылёвага аналізу і праўкі тэксту”, “Методыка рэдагавання твораў-перакладаў”, “Комплекснае рэдагаванне аўтарскага твора” – цалкам адлюстроўваюць працэс работы рэдактара над рукапісным аўтарскім творам, які мае быць надрукаваны альбо агучаны ў тэлерадыёэфіры. Праграма дысцыпліны прадугледжвае засваенне агульнай методыкі рэдагавання, хаця ў пэўнай ступені раскрываецца і спецыфіка рэдактарскага працэсу ў аўдыявізуальных СМІ (на практычных занятках па напрамку 1-23 01 08-02 “Журналістыка (аўдыявізуальная)”).

Студэнт, які засвоіў праграмны матэрыял дысцыпліны “Літаратурнае рэдагаванне”, павінен:

ведаць:

- тэарэтычныя асновы падрыхтоўкі аўтарскага рукапісу да друку;
- творчы працэс “ад аўтарскага рукапісу – да друкаванага выдання”;
- методыку рэдактарскага аналізу аўтарскага твора;
- прыёмы рэдактарскай і карэктарскай праўкі;

умець:

- прафесійна, кваліфікавана зрабіць рэдактарскі аналіз аўтарскага твора на прадмет яго грамадскай значнасці; ацаніць актуальнасць тэмы, а галоўнае – узровень яе распрацоўкі; вызначыць моўна-стылёвую якасць тэксту;
- выпрацаваць слушныя рэкамендацыі для аўтара дзеля ўдасканалення твора ў інтарэсах самога аўтара (адресанта) і чытача (адресата);
- зрабіць канчатковую, тэарэтычна абгрунтаваную, рэдактарскую праўку тэксту на падставе метадычных рэкамендацый, якія вызначаюць межы рэдактарскага ўмяшання ў аўтарскі тэкст;
- рэдагаваць аўтарскі твор ва ўмовах камп’ютарызацыі.

Дысцыпліна “Літаратурнае рэдагаванне” вывучаецца на заключнай стадыі лінгвістычнай падрыхтоўкі журналістаў – пасля вывучэння дысцыплін “Сучасная беларуская мова”, “сучасная руская мова”, “Стылістыка”.

На засваенне дысцыпліны паводле тыпавога вучэбнага плана спецыяльнасці 1-23 01 08 “Журналістыка (па напрамках)” адводзіцца 128 гадзіны, у тым ліку 60 гадзін аўдыторных: 16 – лекцыі, 44 – практычныя заняткі. Форма выніковага кантролю – экзамен па ўсіх раздзелах вучэбнай дысцыпліны.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

№ п/п	Найменне раздзелаў, тэм	Колькасць гадзін				
		Аўдыторныя				Самаст. работа
		Лекцыі	Практыч., семінары	Лаб. занят.	КСР	
1	Уводзіны	2				
2	Значэнне вопыту рэдактарскай дзейнасці беларускіх і расійскіх асветнікаў, пісьменнікаў, публіцыстаў для фарміравання сучаснай школы рэдагавання	2	2			12
3	Тэкст як прадмет творчай працы рэдактара	2	4			2
4	Методыка рэдактарскага аналізу і ацэнкі аўтарскага твора	2	2			2
5	Прафесійнае рэдактарскае чытанне		2			
6	Рэдагаванне фактычнага матэрыялу літаратурнага твора		4		2	2
7	Лагічныя асновы рэдагавання. Рэдагаванне кампазіцыі твора	2	6			10
8	Віды тэкстаў і асаблівасці іх рэдагавання	2	2			6
9	Віды рэдактарскай праўкі тэксту. Методыка правядзення праўкі. Карэктарская праўка.		4		2	10
10	Методыка моўна-стылёвага аналізу і праўкі тэксту	2	4			10
11	Рэдагаванне твораў-перакладаў	2	2			4
12	Даведачны апарат выдання. Рэдагаванне даведачнага апарату		2			2
13	Комплекснае рэдагаванне аўтарскага твора		4		2	8
	<i>Усяго:</i>	16	38		6	68

Вучэбна-метадычная карта

Нумар раздзела, тэмы, заняткаў	Назва раздзела, тэмы, заняткаў; пералік пытанняў, якія вывучаюцца	Колькасць аўдыторных гадзін				Матэрыяльнае забес- пячэнне заняткаў (наглядныя, метадыч- ныя дапаможнікі (і інш.))	Літаратура	Формы кантролю ведаў
		Лекцыі	Практычныя (семіарскія) заняткі	Лабараторныя заняткі	Кантралюемая самастойная работа студэнта			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Уводзіны. Мэта вывучэння дысцыпліны, прадмет і задачы курса	2					2, 8, 12	
2	Значэнне вопыту рэдактарскай дзейнасці беларускіх і расійскіх асветнікаў, пісьменнікаў, публіцыстаў для фарміравання сучаснай школы рэдагавання	2					8, 12, 6*	рэфераты*
3	Тэкст як прадмет творчай працы рэдактара	2					2, 5, 7, 8, 10	
4	Методыка рэдактарскага аналізу і ацэнкі аўтарскага твора	2					2, 7, 8, 9, 10	
5	Навуковы апарат выдання		2			камп'ют. прэз., карткі-заданні	4, 6, 10	практ. раб. (адзнака)
6	Агульная схема рэдактарскага аналізу і ацэнкі аўтарскага твора		2			карткі-заданні	7, 12, 13	практ. раб. (залік)
7	Асноўныя характарыстыкі тэксту		2			карткі-заданні	7, 12, 13	практ. раб. (залік)
8	Віды праўкі тэксту. Тэхніка праўкі. Праўка-вычытка				2	карткі-заданні	2, 4, 6, 9	практ. раб. (адзнака)
9	Праўка-скарачэнне		2			карткі-заданні	2, 4, 6, 9	практ. раб. (залік)
10	Праўка-апрацоўка і праўка-пераробка		2			карткі-заданні	2, 4, 6, 9	практ. раб. (адзнака)
11	Рэдактарскі аналіз і ацэнка фактычнага матэрыялу		2			карткі-заданні	7, 8, 12, 13	практ. раб. (залік)
12	Таблічнае афармленне фактычнага матэрыялу				2	карткі-заданні	7, 8, 12, 13	практ. раб. (залік)

13	Рэдактарскі аналіз і праўка тэксту		2			карткі-заданні	2, 4, 7, 13	Мікразалік (адзнака)
14.	Лагічныя асновы рэдагавання	2					7, 8, 12, 13	
15	Віды тэкстаў і асаблівасці іх рэдагавання	2					2, 7, 8, 12	
16	Методыка моўна-стылёвага аналізу і праўкі тэксту	2					2, 7, 8, 13	
17	Рэдагаванне твораў-перакладаў	2					5, 7, 14, 15	
18	Значэнне вопыту рэдактарскай дзейнасці беларускіх і расійскіх пісьменнікаў і публіцыстаў		2			рэфераты	8, 12, 6*	залік (адзнака)
19.	Законы тоеснасці і супярэчнасці і іх захаванне ў тэксце.		2			карткі-заданні	7, 8, 12	практ. раб. (залік)
20	Закон дастатковай падставы і яго захаванне ў тэксце		2			карткі-заданні	5, 7, 8, 12	практ. раб. (залік)
21	Рэдагаванне кампазіцыі твора		2			карткі-заданні	2, 3, 7, 12	практ. раб. (залік)
22	Віды тэкстаў і асаблівасці іх рэдагавання		2			карткі-заданні	2, 3, 7, 12	практ. раб. (залік)
23	Практыка моўна-стылёвай праўкі. Класіфікацыя памылак		2			карткі-заданні	1, 3, 4, 7	практ. раб. (залік)
24	Сэнсавыя памылкі ў тэксце		2			карткі-заданні	4, 2, 3, 7, 14	практ. раб. (адзнака)
25	Граматычныя памылкі ў тэксце		2			карткі-заданні	2, 3, 7, 15	практ. раб. (адзнака)
26	Сінтаксічныя памылкі ў тэксце		2			карткі-заданні	2, 3, 7, 14	практ. раб. (адзнака)
27	Асноўныя пунктуацыйныя памылкі ў журналісцкіх тэкстах		2			карткі-заданні	2, 3, 7, 12	практ. раб. (адзнака)
28	Рэдагаванне перакладнога тэксту				2	карткі-заданні	5, 7, 14, 15	практ. раб. (адзнака)
29	Асноўныя памылкі ў тэлерадыёэфіры		2			карткі-заданні	2, 3, 7, 12	практ. раб. (залік)
30	Комплекснае рэдагаванне аўтарскага твора		2			карткі-заданні	4, 2, 3, 7, 14	залік

ІНФАРМАЦЫЙНАЯ ЧАСТКА

ЛІТАРАТУРА

Асноўная

1. Беззубов, А. Н. Введение в литературное редактирование / А. Н. Беззубов. – СПб., 1997.
2. Голуб И. Б. Конспект лекций по литературному редактированию / И. Б. Голуб. – М., 2004.
3. Гужова, И. К. Литературное редактирование: материалы для занятий / И. К. Гужова [и др.]. – М., 2000.
4. Жаўняровіч, П. П. Асновы рэдагавання тэкстаў службовай дакументацыі / П. П. Жаўняровіч. – Мінск, 2006.
5. Карповіч, М. П. Рытарычны ідэал у журналістыцы / М. П. Карповіч. – Мінск, 2004.
6. Мильчин, А. Э. Издательский словарь-справочник / А. Э. Мильчин. – М., 1999.
7. Мильчин, А. Э. Методика редактирования текста / А. Э. Мильчин. – Изд. 3-е. – М., 2005.
8. Накорякова, К. М. Литературное редактирование материалов массовой информации: учебное пособие / К. М. Накорякова. – М., 1994.
9. Накорякова, К. М. Литературное редактирование: Общая методика работы над текстом. Практикум. – М., 2002.
10. Редакторская подготовка изданий / под ред. С. Г. Антоновой. – М., 2004.
11. Сенкевич, М. П. Культура радио- и телевизионной речи: уч. пос. для вузов / М. П. Сенкевич. – М., 1997.
12. Сикорский, Н. М. Теория и практика редактирования / Н. М. Сикорский. – М., 1980.
13. Стилистика и литературное редактирование / под ред. В. И. Максимова. – 3-е изд. – М., 2007.
14. Сцяцко, П. У. Культура мовы / П. У. Сцяцко. – Мінск, 2002.
15. Янкоўскі, Ф. Само слова гаворыць / Ф. Янкоўскі. – Мінск, 1986.

Дадатковая

1. Асновы культуры маўлення і стылістыкі: вучэб. дапам. / пад рэд. У. В. Анічэнкі. – Мінск, 1992.
2. Іўчанкаў, В. І. Дыскус беларускіх СМІ. Арганізацыя публіцыстычнага тэксту / В. І. Іўчанкаў. – Мінск, 2003.
3. Лаптева, О. А. Живая русская речь с телеэкрана / О. А. Лаптева. – М., 2001.
4. Михальская, А. К. Русский Сократ: Лекции по сравнительно-исторической риторике: уч. пос. для студентов гуманитар. фак-тов / А. К. Михальская. – М., 1996.
5. Пытанні культуры пісьмовай мовы / пад рэд. А. І. Падлужнага. – Мінск, 1991.
6. Редактор и книга: сб. статей. – Вып. 3–10. – М., 1962, 1963 (Вып. 3, 4), 1965, 1973, 1975; 1979, 1982, 1986 (Вып. 5–10).
7. Свинцов, В. И. Смысловый анализ и обработка текста / В. И. Свинцов. – М., 1978.
8. Цікоцкі М. Я. Стылістыка беларускай мовы / М. Я. Цікоцкі. – Мінск, 1995.
9. Цікоцкі, М. Я. Стылістыка тэксту / М. Я. Цікоцкі. – Мінск, 2002.

ПРАТАКОЛ
УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ ПА ВЫВУЧАЕМАЙ ВУЧЭБНАЙ
ДЫСЦЫПЛІНЕ З ІНШЫМІ ДЫСЦЫПЛІНАМІ СПЕЦЫЯЛЬНАСЦІ

[illegible]

ДАПАЎНЕННІ І ЗМЯНЕННІ
ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ ПА ВЫВУЧАЕМАЙ ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ
НА _____ / _____ НАВУЧАЛЬНЫ ГОД

№ п/п	Дапаўненні і змяненні	Падстава

Вучэбная праграма перагледжана і адобрана на пасяджэнні кафедры

_____ (пратакол № _____ ад _____ 201 ____ г.)
(назва кафедры)

Загадчык кафедры

(ступень, званне)

(подпіс)

(І.ІнБ.Прозвішча)

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Дэкан факультэта

(ступень, званне)

(подпіс)

(І.ІнБ.Прозвішча)